

Gäller för: Verksamhet Kirurgi barn

Giltig från: 2026-03-02

Innehållsansvar: Ghazaleh Boromand Rad, (ghabo1), Övertandläkare

Giltig till: 2028-02-20

Granskad av: Flera granskare finns - se eftersättsblad

Godkänd av: Cathrine Gatzinsky, (catwi3), Verksamhetschef

Käk- och ansiktsskador

Förändringar sedan föregående version

Ändring under rubrik "Utslagna tänder" angående förvaring av utslagna tänder. Ghazaleh Boromand är ny innehållsansvarig och David Öhman granskare.

Syfte

Handhavande av käk- och ansiktsskador

Arbetsbeskrivning

Jourhavande käkkirurg nås vardagar (mån - fre 8.00 - 16.15) via käkkirurgens mottagning tel 010-4417750. Övrig tid via akutmottagningen Sahlgrenska.

Generellt gäller att samtliga omnämnda skador diskuteras med jourhavande käkkirurg. Tidig fixation av olika typer av käk- och tandskador minskar blödning och infektionsrisk, samt ger smärtreduktion.

Vid misstanke om käk-/ansiktsfraktur ska jourhavande käkkirurg kontaktas innan röntgenundersökning.

När sårskador förekommer i anslutning till tand- och/eller käk-/ansiktsskador ska dessa inte sutureras innan käkkirurg bedömt och åtgärdat tand-/käk-/ansiktsskadorna.

Diagnostik och behandling kan avsevärt försämrats om suturering sker innan skadan bedömts av jourhavande käkkirurg.

Isolerade tandskador hänvisas primärt till akuttandvården (ATD), Odinsg. 10, tfn 010-441 88 00.

Blödning ur munhålan

Blödande patient uppmanas att:

1. Anbringa tryck mot blödningsområdet genom att placera en hårt rullad kompress eller liknande över blödningskällan och därefter bita hårt i 30 minuter innan man kontrollerar om blödningen avstannat

2. Inta sittande ställning (huvudet i högläge)
3. Inte dricka eller ”suga” på kompressen.
4. Om blödningen trots vidtagna åtgärder fortsätter eller börjar på nytt kontaktas jourhavande käkkirurg.

Hemofili/ övr koagulationsrubbning

Käkkirurg kontaktas omgående för rådgivning. Stående samarbete med Koagulationsenheten SU/S finns etablerat

Infektioner och uppdrivningar

Jourhavande käkkirurg kontaktas omgående för bedömning och handläggning vid svullnad/uppdrivning i munbotten och i anslutning till käkar, samt vid sväljsvårigheter och feber över 38°C.

Mellanansiktsfrakturer

Jourhavande käkkirurg kontaktas omgående för primärbedömning. Dessa skadetyper är oftast inläggningsfall.

Övriga maxill och mandibelfrakturer

Alla frakturer inom tandbärande områden är att betrakta som **öppna frakturer och kräver ett snabbt omhändertagande.**

Jourhavande käkkirurg ska kontaktas omgående och behandling bör ske inom det första dygnet.

Käkledsfrakturer

Samtliga både uni- och bilaterala käkledsfrakturer med bettstörning (sammanbitningsläget känns ej igen/patienten kan inte bita ihop eller stänga munnen), och/eller värk bör åtgärdas inom det första dygnet.

Kontakta jourhavande käkkirurg för bedömning.

Utslagna tänder

När en hel tand (inklusive rot) är utslagen bör den replanteras inom 1 timme efter traumat. Fram tills replantation kan ske bör tanden förvaras fuktigt Utslagna tänder förvaras bäst i munnen d.v.s. i tandalveolen eller i en kompress i munnen. Om detta inte är möjligt kan tanden förvaras i mjölk. På sjukhuset kan tanden förvaras i ett rör med blod. **Mjölktänder** och tänder som slagits ut i tetanuskontaminerad miljö (t ex i stall eller i kontakt med hästspilling ska inte replanteras.

Rörliga eller felställda tänder till följd av trauma

Information behövs om:

- Om det rör sig om permanenta tänder eller mjölk tänder
- Om skadad tands läge och mobilitet i förhållande till intilliggande tänder

Kronskador

Är tanden stabil och det inte föreligger pulpablotta behöver *inte* skadan åtgärdas akut, såvida inte samtidig sårskada föreligger. Denna typ av skada ska hänvisas till akuttandvården (ATD), Odinsgatan 10, tfn 010-441 88 00 och tas om hand under deras öppettider.

Värk

Under tid då övrig jour (ATD) inte är tillgänglig kan jourhavande käkkirurg undantagsvis vara behjälplig med ordination och/eller förskrivning av analgetika per telefon. Jourhavande käkkirurg behandlar dock *inte* tandvärk.

Patient med hemofili

Patienter som opereras av barntandläkare (pedodontist) sköts nattetid av jourhavande käkkirurg.

Övriga fall

Jourhavande käkkirurg är alltid tillgänglig att diskutera och bedöma varje tveksamt fall som inte passar in i ovan angivna ramar.

Ansvar

Gäller för all hälso- och sjukvårdspersonal inom verksamhetsområde Kirurgi barn, Drottning Silvias barnsjukhus, SU/Östra.

Verksamhetschefen ansvarar för att de rutiner och riktlinjer som verksamheten kräver finns tillgängliga och att verksamheten arbetar enligt SOFS 2011:9.

Uppföljning, utvärdering och revision

Verksamhetschefen ansvarar tillsammans med alla aktörer som berörs av PM:et, det vill säga användare, utfärdare eller granskar ett PM, för att revision/uppföljning av innehållet i rutinen. Medvetet avsteg från rutinen dokumenteras i Melior om rutinen är kopplad till patient. Övriga orsaker till avsteg från rutinen rapporteras i MedControlPRO.

Granskare

OBS! Utskriven version kan vara ogiltig. Verifiera innehållet.

Ghazaleh Boromand, övertandläkare specialistkliniken för käkkirurgi,
Innehållsansvarig

David Öhman, övertandläkare specialistkliniken för käkkirurgi.
Innehållsgranskare

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Verksamhet Kirurgi barn

Innehållsansvar: Ghazaleh Boromand Rad, (ghabo1),
Övertandläkare

Granskad av: Ghazaleh Boromand Rad, (ghabo1),
Övertandläkare, David Öhman, (davoh), Övertandläkare

Godkänd av: Cathrine Gatzinsky, (catwi3), Verksamhetschef

Dokument-ID: SU9774-1570060579-392

Version: 10.0

Giltig från: 2026-03-02

Giltig till: 2028-02-20